

S a u n a s i n n a .

Itâ Zuhli deenâ Baldohnes draudsei bija ko papreezatees, kad klausijahs, ko eeksch basnizas deht weena gohdawihra nosluddinaja. Zahn Maurinsch, 30 gaddu wezs, nabbagu lauschu behrens un grehti pee zitteem audsis, bet schim brihscham tikpatt gohdigi farwu maissi pelnidams, faderrigs lauliba un behrneem ruhpiigs gahdatajs — wehlejahs Deewa un draudses preekschâ Baldineekeem pateizibas atdoht. Schim bija pirma reise, ka winsch laudim parahdijahs par gohdu ispuhschohts ar to sudraba kruhtsishmi, kam pa kreewisli tas usrakfts: „Zilweku glahbejam!“

Muhfu augstais Kungs un Keisars bija apstiprinajis Kursemmes Krohamuischu-Waldischanas teefas spreedumu, kad winna Ministeru kungeem pa prahtam bija nodohmajusi, Zahnam Maurinam zilweku-glahbschanas-sihmi eedahwinacht; un Itâ Zuhli us Billesmuischu aishwebstihst, Zahn Maurinsch no Bauflas aprinka Inspektora rohkahm to fanehme. Zeenigs Kungs schehligi winnu usrunnadams pateize, ka schi gohda dahwana lai paleekoht 20tai April deenai 1848 gadda par peeminnu.

To reis Baldohnes Burkahnu-Mahrtina mahjas nogahje ar ugguni, un wiffas ehkas — bes ween tahs rijas — fadegge ka ar slohtu noflauzitas. Istabas deggoshahm spahrehm semme krihtoht tas pats Zahn Maurinsch itt par laimi atminnejahs, ka mahju saimneeze — Anne Burlewiz wahrda — no leelahm behdahm pahrnehta, wehl eekschâ palikkusi. Uzis us durwju weetu usmettis, winsch eeraudsija to noschehlojamu feewu jaw pilnas leesmas patlabban nogihbuschu.

Schai bailiga un behdiga azzumirkli padewahs Zahnam Maurinam tas darbs, ko Deews

un zilweki par labbu noslawe! Pats farwu dsihwibu ne eeredsedams muddigi peetezzeja un raug! israhwe to Deewa apsohditu no ugguns, ir apdschse winnas drehbes. Lai gan arri ta flimma saimneeze ka Lahzarus wahschu pilna wehl ilgi farwahge un gauschas mohkas dabuja iszeest, tad schi tapatt palikke dsihwa un pehz wehl pahr mehnescha laiku dsemdeja meitinu, kas schim brihscham gohds Deewam! sweika, wessela.

Zahds nu Zahnis Maurinsch, diwahm zilweku dsihwibahm glahbejs, staiga muhsu starpa ar peeminneschanas gohdu krohnehts! Lai winnam Deews palihds zeenigi un derrigi is-turretees lihds nahwei! Das kungs, kas winnu eeshimejis few par paligu, tas lai arri jo prohjam walda schi zilweka prahtu un padohmu; kamehr winsch to labba wezzumâ aishfaufs pee Kristus saimi debbesis. Itâ August 1850.

Baldohnes-Schaaek.

Kahda kunga farunnaschanas ar farwas muishas saimneekeem un kalpeem.

(Pateefigs stahsts, kas Kursemmê notizzees.)

Pirna farunnaschana pa Mahrtimeem 1835.

Kungs. Nu, mihli behrni, schodeen Mahr-tina-deena un ne weens pats no nowada man naw usfazzijis; tas man parahda, ka juhs effat ar meeru. Zuh arri effat peepildijuschi wiffu to, kas jums peenahzahs, un man par jums naw jaschehlojahs. Das ween man schehl, ka wehl ne weens mannu padohmu naw peenehnis, klausischanas weetâ preeksch farwahm mahjahm nohnias naudü malkaft. Es jums jaw ilgi to labbu padohmu esmu dewis, ka tas jums par labbu buhtu.

Lauke fainneek's. Zeenigs lungs, to gan labbi esmu pahrdohmajis; — bet, taggad man labbi klahjabs, un tadeht mannim un wehl wairak mannai feewai bail, jaunu buhschanu usnemt. Zurklaht es ne sinnu, kur to naudu nemt, un kad ta man truhst, tad warr gadditees, ka beidsot fawas mahjas paspehleju.

Kungs. Tu man gan labbi pasihsti Lauke, un tadeht tu warri palautees us mannu wahrdu. Ja tu paleezi gohdigs un labs strahdneeks, ka lihds schim, un til kahdas nelaimes deht ne spehji fawu nohmas-naudu makfaht, tad es tewim tawas mahjas ne atnemtschu, bet tu tad atkal wezzu klausifchanu warri usnemt.

Lauke. Bet es itt ne mas ne sinnu, ka to klausibu ta warrehs ar naudu atlihdinaht, ka ne jums ne mannim stahde no ta ne atlezz.

Kungs. Es tewi ne kahda wihsē ne gribbu peewilt. Schē tewim diwas aprehkinafchanas. Parahdi tahs pagasta teefai un pagasta preekschneekem; lai arridsan zitti fainneeki, kam warri ustizzeht, tewim fawu labbu padohmu eedohd, un tad apdohma ar winneem, zil naudas gan waijadsetu makfaht, tohs darbus wiffus gribbedams atlihdinaht, kas lihds schim muishā il gaddus bij jastrahda; — zil tewim taweem diweem kalpeem un meitai janodohd, kas darbōs nahf; — un zil tewim par to labbibu un par tahm zittahm leetahm, par pagastu, kas muishā janodohd, naudas buhtu jamakfa. Das ohtrais rullis rahda, ka wiffu to eeksch naudas warr aprehkinaht, kas eeksch mahjahm usaug; bes ta tewim wehl peekriht, kas tawōs kalpulaufōs usaug, jo taggad itt labbi gaddahs, ka es abbeem taweem kalpeem Arraju-mahjās weetu warri eerahdiht. Winnu ptawas es tewim arridsan peedohdu klah. Arri bes tam tu spehfi dauds wairak gohwiu usturreht, jo tewim taggad dauds masal sirgu waijadsehs fawus darbus pastrahdams, ne ka lihds schim. Abbi kalpu-dahrsti tewim arridsan augtus atmettihs. Apdohma un aprehkini to wiffu labbi, un atnahz tad atkal pee mannim, mehs kas sinn warresim falihgt.

Sarunnaschana nebbelā pehz Mahrtineem.

Lauke. Es nu wiffu esmu aprehkinajis, zeenigs lungs. Til dauds es ne warru wiff makfaht, ka jubfu rulli stahw. Ar mannu feewu es arridsan wiffu esmu apdohmajis. Wairak ka 140 rub. f. ne spehju doht par mannahm mahjahm, ja juhs man arri tohs kalpu laufus, ptawas un dahrsus nowehlat, un ja juhs man kalpu-ptawu weeta, to luhdsōhs, Schihden-ptawu eedohdat.

Kungs. Tu effi tohti bailigs un gan ne fohli dauds, bet es tomehr esmu ar meeru. Mehs gribbam redseht ka ees, un us diwpazmit gaddem falihgim. Es tewim dohdu to waktu, ja tewim ta jauna buhschana ne patihf, jaw nahfōschā gaddā pa Mahrtineem usfazzihf; bet es no mannas puffes apfōhlohs, tewim tawas mahjas wiffus diwpazmit gaddus par to nohmas naudu pamest, ja tu arween parissi makfasi. Pa Surgeem tawa nohmas-buhschana fahlahs; tadeht tewim pa Mahrtineem nahfōschā gaddā pirma pufse, 70 rub. f., un tad pa Surgeem ohtra dalka, atkal 70 rub. f. jamakfa. Ja tewim tiht, tu man arridsan, ka lihds schim warri meitu darbōs fuhtht, un es tewim par to 10 rub. f. atlaidischu.

Lauke. To es esmu ar meeru.

Ohtra sarunnaschana pa Mahrtineem 1836.

Lauke. Zeenigs lungs, es jums mannu nohmas naudu esmu atnessis.

Kungs. Nu tas man preeks, pawiffam tadeht, ka tu pats itt preezigs isfkattees.

Lauke. Man arri itt labbi klahjabs un es nomannu, ka wehl labbaki isdohfees, ja til to nohmas-buhschanu wairak buhschu eeraddis un labbaki pasihfschu.

Kungs. Tad tu gan gribbehs wiffus diwpazmit gaddus schi jauna buhschanā palikt?

Lauke. To gan luhgtōhs. Uhra wehl zitti fainneeki, kas til gribbeja redseht, ka mannim isdohfees, un kas nu fawas mahjas arri gribb nohmaht.

Kungs. Lai winni nahf eekschā.

Pinke, Uppe, Sille, (fainneeki, nahf eekschā). Zeenigs lungs, mehs labpraht labbu

fahrtu purwju femmes us muhsu laußeem gribbetum uëwest, lai tee paleek jo augligi. Taggad mums naw wakkas, to padarriht, bet nohmas-buhfchanâ mehs to gan paspehfm. Mehs tadeht luhgtohs, ka juhs muhs tâpat kâ Lauku no klausifchanas atlaistu, un mums muhsu mahjas us nohmu eedohtu.

Kungs. Man tas irraid leels preeks, ka juhs nu atsifstet, zil dauds labbaki irraid mahjas us nohmu nent, ne kâ us klausifchanu. Zuhš jaw paschi sinned, zil reisi jums zauru neddelu bij jagaida, woi ne buhs sinna no muifchas laukus art, apfeht, noptaut, jeb us lauku braukt, — il deenas jums waijadseja gattaweem buht un ne kad juhs ne warrejat sinnaht, woi muifchâ ne gaddisees kahds darbs. Zaur to jums dauds aisklawefchanas zehlaks, un juhs paschi un juhsu sirgi daudsfahrtigi bes juhsu wainas stahweja bes darba. Dasch labs zaur to palikke par palaidneeku un kuhtru, sinnadams, ka muifchas waldischana preeksch winnu wifsu apdohmaja un waijadseja apdohmaht. — Bet taggad nohmas buhfchanâ juhs warrefeet wifsu pehz sawa pascha prahtha eetaifih, katru darbu paschâ laika pastrahdaht; juhs atsifstet, ka ne waijaga laiku par welti list aiskreet — un beidsiht juhs paschi sawas apdohmigas un tiklas dsihwofchanas algu ar preeku sakrahfeet. — Weena pascha leeta tiklai wehl stahw prettim: fur paliks juhsu kalpi ar sawahm seewahm un behrneem? Woi tas ne buhtu neschehligi un zeetfirdigi, ja tohs no sawahm weetahm un no pelna isdsihtu ahra?

U p p e. Das gan teef, to jaw katrs reds. Das buhtu grehks to darriht.

Kungs. Nahkoschâ pufsfwehtâ atnahkat atkal schurp; es tanni starpâ apdohmaschu, kâ preeksch winneem warrefim gahdaht. Labprahht es wifseem fainneekem, kam tihf, klausifchanu gribbu atlaist, un mahjas us nohmu eedoht, bet tiklai tâ, ka es prett teem nabbageem kalpeem wainigs ne paleeku un ka tee zaur to ne dabbu zeest.

Neddelu sebbak (wehlaki).

Pinke, U p p e, Sille. Mehs atnahkufchi prassih, zeenigs kungs, kahds nu juhsu prahts (padohms).

Kungs. Labriht, behrni! Zuhš gan buhfeet dsirdejufchi, ka es esmu farunnajees un fahlizis ar juhsu kalpeem. Winni irraid ar meeru, ja winneem fawi laukt un dahrsi un sawas ptawas paleek, ja juhs winneem kâ lihds schim sawus lohpus leekat ganniht un apfargaht, winnu klehtis un stakus islahpat jeb no jauna ustaifat, kad waijaga, un winneem ruhmes-weetu istabâ nowehlat, kâ lihds schim. Surprettim es jums preeksch katru kalpu 25 rub., par abbeem 50 rub. f. par gaddu atlaifchu. Jums tad teem kalpeem neds bandas neds maise naw jadohd.

U p p e. Tâ gan effam ar meeru; tiklai teem kalpeem til pat meerigeem jaisturraks, kâ lihds schim, un neds winneem, neds winnu seewahm ne waijaga kildas un dumpi zelt.

Kungs. Par to es ar pagasta teefu gahdaschu, bet jums pascheem arridsan mihligi ar winneem jafadsihwo. Zuhš sinned, meers barro un nemeers pohsta, jeb kâ swehtôs rakstôs lassam: namš, kas sawâ starpâ eenaidâ, ne warr pastahweht.

U p p e. To jaw mehs wifsi sinnam.

Kungs. Nu labbi; lai tad juhsu nohmas buhfchana pa nahkoscheem Turgeem eefahkaks. Zuhš tâpat effat klausifjufchi, kâ Lauke; juhsu nohmas nauda arridsan til pat leela, til jums 50 rub. f. masak jamaksa, tadeht ka juhs teem kalpeem sawu semmi pamettat. To darba-meitu juhs man arridsan, kâ winsch, preeksch 10 rub. f. darbôs suhtiseet. Kad juhsu lauki un ptawas buhs ismehretas un ismeklehts; kam labbaka, kam flitaka semme, tad ihsteni buhs redsams, zil nohmas naudas katras mahjas spehj doht; dascham fainneekam buhs wairak, dascham masak jadohd.

U p p e. Zeenigs kungs! mehs palaujamees us jums, juhs mums pahri ne darrifeet.

Kungs. Zuhš sinned, kahda klausifchana jums lihds schim pehz rukka-grahmatas pee-

Kritte. Tai nu teem fainneekeem, kas wehl wezzâ buhschanâ paleek, pa gruhti ne eet, es winneem ne kahdu jaunu darbu ne uslikfschu, bet wiffu to, ko juhs lihds schim muishâ effat strahdajufchi, zaur darbineekeem, jeb kad tee ne peeteek, zaur algadscheem par naudu likfschu padarriht. Tâ ne weenam par mannim, jeb par jums ne buhs jabrehz. Ur Deemu!

(Turplikkam wairaf.)

No Wahzu Uwifehm.

No Turkeem. Kahds jauns Schihdu Kohpmannis, Sebag wahrda, tappis schinni gaddâ apfuhdsehts, ka tas effoht prett Turku tizzibu siktus wainodamus wahrdu runnais. Tee Turku tizzibas Kohpmanni, ar kurreem tas weenâ pilsehtâ andelejajs, winnu eenihdedami to darrija. Winsch tappe pee ta pilsehta guberneera nowests un leezineeki preekschâ nahze, kas apfwehreja, tohs wahrdu effoht paschi dsirdejufchi, ko tas prett winnu swehtu Islam (Turku tizzibu) runnais. Tâ nu Guberneeris to teefu par winnu spreede: winnam, tam Schihdu Kohpmannim waijagoht Turku tizzibu usnemt, un ja to ne darritu, tad fadedsinatam tapt. Tas nelaimigs zilweks ne aisleedse wifs sawu Suhdu tizzibu, bet pastahwigi pee tahs palikke, un tâ tappe tas tik ko 24 gaddu wezs, dsihws ar ugguni fadedsinahts. Tas notizzis Marokku walste eeksch Aprikas, tanni pilsehtâ Mlig pee Mogador. Ta nelaimiga zilweka brahlis, Abraham Sebag, kas Londones pilsehtâ dsihwojoht, pats to breefmigu nelaimi sawa mihta brakta ar affarahm zitteem stahstijis.

M. B.

No Unguru semmes.

Tuwu pee ta pilsata Lugos lassija Suhni mehnesi 2 sehni semmenu ohgas. Peepefschi no-

laidahs no gaisa ar saweem leeleem spahrneem plewinadamees tas putnu kehniensch — weens leels ehrglis — us weenu no scheem sehneem un fagrahbe to ar saweem breefmigeem naggeem un zehlahs gaisa, gribbedams to paschu us sawu ligfsdu aisnest. Tas 10 gaddus wezs sehns sakampe duhschigi ar abbahm rohfaht ta ehrgla kaku un schnaudse to, tâ kâ tam ehrglim spehks peetruhke tahtaki freet, un winsch ar sawu laupijumu semmè nokritte. Tas ohtris sehns (arri tai paschâ wezzumâ) to redsedams mette papreeksch sawus swahrkus, tad kritte pats ar wiffu spehku tam ehrglim wirsû; pa tam iszihnijahs tas ohtris no ta putna naggeem, un nu tee abbi winnu pahrwarrejuschi tam tohs spahrnus fahesja un preezadamees pilsatâ eewedde. Pehzak tappe tas ehrglis us Temeswar pilsatu aiswests, kur winsch taggad zeetumâ fehd.

P. M.

Teefas flubdinafchana.

Zettortdeen tai 21mâ September s. g. tiks pee Krohna Teelas Seffawas pagasta teefas parrabu deht tas zittfahrfigs Johstanes Tschakstu-Ulkschu mahju fainneeks Schleitera Gedberts wairafschlitajcem par kalpu isdohst. Masâ Seffawâ, tai 24tâ August 1850. 2

(Nr. 1335.)

Teefas wahrda:

Allunan, teefas strihweris.

Zittas flubdinafchana.

Teem andeles draugeem ta nomitruscha Kohpmanna Karl Adolph Rapp tohp zaur scho sinnamu darrihts, ka to andeli ar labbibu un linnu-sehklahm ta nelaika dehts jaw no schi ruddena irr usnehmis un tai wezzâ nammâ pee Wahzu basnizas atkal us preekschu weddih. Selgawâ, tai 8tâ August 1850. 2

*

*

*

Trihs wihri, kas bruhwera puifchu deenesti gribb peeneemt, lai peeteizahs Tuffumè pee

J. Kronberg.

B r i h w d r i k k e h t.

No juhymallas-gubernias augstas waldischanas ruffes: Benor Hofrath de la Croix.

No. 314.